

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 86/2023
30.03.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш и Татјане Матковић Стефановић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Бранислав Манић, адвокат у ..., против туженог Дома здравља Панчево, чији је пуномоћник Александра Смилевски, адвокат у ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиље изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2873/21 од 30.9.2021. године, у седници већа одржаној дана 30.03.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиље изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2873/21 од 30.09.2021. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиље и туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Панчеву П1 290/20 од 19.05.2021. године, у ставу првом изреке, обавезан је тужени да тужиљи за период од јула 2017. године па закључно са јуном месецом 2020. године на име накнаде трошкова за исхрану у току рада исплати појединачне износе са затезном каматом ближе наведене у овом ставу изреке, као и да тужиљи за исти период на име трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати појединачне износе са затезном каматом ближе наведене у овом ставу изреке. У ставу другом изреке обавезан је тужени да тужиљи исплати трошкове парничног поступка у износу од 109.079,00 динара са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2873/21 од 30.09.2021. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се обавезе тужени да тужиљи на име трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора исплати новчане износе досуђене првостепеном пресудом, и одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка. Обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове првостепеног поступка у износу од 12.340,00 динара, као и трошкове другостепеног поступка у износу од 45.850,00 динара. Одбијен је захтев тужиље за накнаду трошкова поступка по жалби.

Против правноснажне другостепене пресуде тужила је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

Тужени је доставио одговор на ревизију којим је оспорио ревизијске наводе тужиле и предложио одбацивање ревизије као недозвољене, односно одбијање ревизије као неосноване. Накнаду трошкова за састав одговора на ревизију је тражио.

Врховни касациони суд је испитао побијану другостепену пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20), и утврдио да ревизија тужиле није основана.

У спроведеном поступку није учињена апсолутно битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Такође, нису учињене ни битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, на које се у ревизији указује. Другостепени суд је прихватио оцену доказа дату од стране првостепеног суда и утврђено чињенично стање, те је нашао да нема битних повреда Закона о парничном поступку, па је услед погрешне примене материјалног права преиначио првостепену пресуду, те нема ни повреде члана 355. став 5. и 396. став 3. ЗПП на коју се ревизијом указује. Ревизијом се указује и на битну повреду одредбе парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. Закона о парничном поступку, која у смислу члана 407. став 1. ЗПП не може бити ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању на коме су засноване нижестепене одлуке, тужила је код туженог запослена на неодређено време, на радном месту ..., са коефицијентом за обрачун плате од 12,59. Плата тужиле за обављени рад и време проведено на раду, у утуженом периоду, је била утврђена као производ основице за обрачун и исплату, коју утврђује Влада Републике Србије и коефицијента 12,59, а на тако утврђену бруто зараду додаје се 0,4% за сваку навршену годину радног стажа. Наведена методологија обрачуна плате се примењује на све запослене у државним органима и јавним службама од јула 2001. године, од када је у примени Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 123/21). У обрачунским листама плата тужиле, накнада трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора није исказана као посебна ставка. Висина потраживања тужиле одређена је према налазу вештака, који је исту утврдио у недостатку параметара из општих аката аналогном применом различитих параметара, и то у две варијанте, према параметрима садржаним у раније важећем Општем колективном уговору („Сл.гласник РС“ бр.50/08, 104/8 и 8/09) и према параметрима садржаним у Посебном колективном уговору за јавна и јавно комунална предузећа Града Панчева („Сл.гласник РС“ бр.59/15). Тужила тужбеним захтевом потражује износе према критеријумима садржаним у раније важећем Општем колективном уговору.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да висина трошкова на име исхране и регреса за коришћење годишњег одмора мора бити одређена линеарно за све запослене, без обзира на стручну спрему, звање и радно место, те да се не може прихватити став туженог да су тужиле и осталим запосленима

ови трошкови исплаћени кроз висину цене рада, односно да су урачунати у коефицијент, с обзиром да би се на такав начин запосленима са различитим коефицијентима ови трошкови исплаћивали у различитим износима у зависности од коефицијента радног места. Стога овај суд, примењујући чланове 1. став 1. и 2., 3. став 1. и 8., 4., 118. став 1. тачка 5. и 6, 246. став 1. и 2, 256., 258. став 1. и 259. Закона о раду, члана 9. ст. 1. и 2. Закона о привременом уређивању основице за обрачун и исплату плата односно зарада и других сталних примања код корисника јавних средстава, правила из одредбе члана 65. и 66. Посебног колективног уговора за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије и одредбе члана 4. Посебног колективног уговора за јавна и јавно комунална предузећа Града Панчева, оцењује да тужила основано потражује износ на име неисплаћене накнаде трошкова за исхрану у току рада и накнаде трошкова за регрес за коришћење годишњег одмора, обрачунатих у складу са параметрима садржаним у ранијем Општем колективном уговору, па је као основан усвојио тужбени захтев опредељен у складу са том варијантом налаза.

На темељу истог чињеничног стања другостепени суд је извео другачије правне закључке. Тужила је запослена у јавној служби, на које запослене се примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 21/16) који прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.), којим је у члану 4. став 1. прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а у ставу 2. истог члана закона, да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, услед чега су предметне накнаде исплаћене. Применом тих одредаба је првостепена пресуда преиначена и тужбени захтев одбијен као неоснован.

Врховни касациони суд налази да ревизија није основана.

Наиме, тужени је здравствена установа која се у смислу Закона о јавним службама („Службени гласник РС, бр. 24/91...83/14) сматра јавном службом, због чега се на запослене код туженог примењује Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19).

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“, бр. 34/01... 86/19), прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. тог Закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плата утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне скупштине Републике Србије. Одредбом члана 4. став 1. истог закона, прописано је да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана закона прописује да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебним Колективним уговорима за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе, важећим у утуженом

периоду, није било уговорено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Законом о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05...113/17), у одредби члана 118. став 1. прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.), а према ставу 2. те одредбе закона, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено, на основу одредбе члана 2. став 2 тог закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. Уредбе, утврђени су коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених из члана 1. ове Уредбе, који се примењују на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужилца је запослена код туженог који се сматра јавном службом, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнада и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је за случај када посебним законом положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Посебан закон (Закон о платама у државним органима и јавним службама) прописује да коефицијент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Посебним Колективним уговором за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, АП Војводина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“, бр. 96/19, 58/20) није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, а то право није предвиђао ни претходно важећи Посебни колективни уговор („Службени гласник РС“, бр. 106/2018). Следом реченог, произлази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту као једном од елемената плате, па не постоји правни основ за остваривање предметног права тужилце садржан било у општем, било у посебном акту.

Имајући у виду изнето, Врховни касациони суд налази да је другостепени суд правилном применом материјалног права закључио да не постоји законом прописани основ за одвојену исплату тужилци ове врсте трошкова, већ су наведени трошкови садржани у коефицијенту који се множи са основицом за обрачун и исплату плате, па је правилно одбио тужбени захтев као неоснован.

Без утицаја су жалбени наводи да тужилци предметни трошкови нису исплаћени, с обзиром да је у конкретном случају посебним правним актом одређена висина коефицијента сваког запосленог у јавној служби, а у самом коефицијенту су садржане накнаде тих трошкова, те нема законске регулативе која је предвидела њихову одвојену исплату.

На основу изложеног, Врховни касациони суд је одбио ревизију тужиље као неосновану, применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку и одлучио као у ставу првом изреке пресуде.

Ставом другим изреке, одбијени су захтеви за накнаду трошкова на основу овлашћења из члана 165. став 1. ЗПП, и то с обзиром да тужиља није успела у ревизијском поступку, а у погледу туженог не ради се о трошковима потребним ради вођења парнице у смислу члана 154. ЗПП.

**Председник већа - судија
Бранко Станић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић